

Állásfoglalás a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény végrehajtásának az MNB által felügyelt szolgáltatókra vonatkozó, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvény szerinti szűrőrendszer kidolgozásának és működtetése minimumkövetelményeinek részletes szabályairól szóló 26/2020. (VIII. 25.) MNB rendelet 6. § (3) bekezdésében hivatkozott, az auditált elektronikus hírközlő eszköz útján végzett ügyfél-átvilágításra vonatkozó követelmények teljesülését ellenőrző foglalkoztatott munkavégzésre irányuló jogviszonya körének meghatározásával kapcsolatban

A Szolgáltató képviselőjében állásfoglalás iránti kérelmet (**Beadvány**) nyújtottak be a Magyar Nemzeti Bankhoz (székhelye: 1054 Budapest, Szabadság tér 9., telephelye: 1013 Budapest, Krisztina krt. 39.) (**MNB**) a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény végrehajtásának az MNB által felügyelt szolgáltatókra vonatkozó, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvény szerinti szűrőrendszer kidolgozásának és működtetése minimumkövetelményeinek részletes szabályairól szóló 26/2020. (VIII. 25.) MNB rendelet (**MNB rendelet**) 6. § (3) bekezdésében hivatkozott, az auditált elektronikus hírközlő eszköz útján végzett ügyfél-átvilágításra vonatkozó követelmények teljesülését ellenőrző foglalkoztatott munkavégzésre irányuló jogviszonya körének meghatározásával kapcsolatban.

I. A BEADVÁNY TÁRGYA ÉS A JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET

A Szolgáltató a Beadványában előadta, miszerint az auditált elektronikus ügyfél-átvilágítási folyamat gyakorlati megvalósítása során felmerült kérdésként, hogy az ellenőrzési tevékenységet végző személy foglalkoztatása milyen munkavégzésre irányuló jogviszony keretében történhet, ugyanis az érintett rendelkezés a foglalkoztatás módjára vonatkozóan nem tesz utalást. A Szolgáltató utalt arra, hogy a munkavégzésre irányuló jogviszony keretében történő foglalkoztatás alatt az általános gyakorlat a munkaviszonyt, a munkaerő-kölcsönzést¹ és a közvetítői jogviszonyt² érti.

II. JOGKÉRDÉS

A Szolgáltató abban a jogkérdésben kérte az MNB állásfoglalását, hogy **az ellenőrzési tevékenységet végző személyt milyen munkavégzésre irányuló jogviszony keretében lehet foglalkoztatni.**

III. A SZOLGÁLTATÓ ÁLLÁSPONTJA

A Szolgáltató álláspontja szerint a foglalkoztatás kifejezés általános megfogalmazást jelent, így ebbe beletartozik minden olyan jogviszony, amelynek keretében a szolgáltató egy adott tevékenysége ellátására egy személy munkavégzését veszi igénybe. A munkavégzésre irányuló jogviszonyok a munkaviszonyon felül a munkaerő-kölcsönzés és a közvetítői jogviszony is.

A Szolgáltató előadta, hogy a munkaerő-kölcsönzés a munkajogi gyakorlatban a munkaviszonnyal megegyező jogi megítélés alá esik, a munkaerő-kölcsönzéssel foglalkoztatott kölcsönzött munkavállaló munkavégzése munkaviszonynak megfelelő foglalkoztatásnak tekinthető. A Szolgáltató kifejtette

¹ A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (**Mt.**) XVI. fejezete által szabályozott jogviszony.

² A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (**Ptk.**) XLI. fejezete és az egyes vonatkozó ágazati jogszabályok által szabályozott jogviszony.

továbbá, hogy a közvetítői jogviszony keretében történő munkavégzés megbízási, közvetítői szerződés keretében történik, a megbízó részére végzett közvetítési tevékenység a gyakorlatban egyéb munkavégzésre irányuló jogviszonynak minősül. Az előbbiekre tekintettel a Szolgáltató véleménye szerint a közvetítői jogviszony az említett rendelkezés szempontjából szintén tekinthető foglalkoztatási módnak.

A Szolgáltató jogi álláspontja szerint az MNB rendelet 6. § (3) bekezdése alapján előírt foglalkoztatás alatt egyaránt értendő a munkaviszony, a munkaerő-kölcsönzés és a pénzügyi közvetítői jogviszony. Ennek megfelelően ellenőrzési tevékenységet végző lehet olyan személy, akit munkavállalóként, kölcsönzött munkavállalóként vagy közvetítőként foglalkoztat a Szolgáltató az auditált elektronikus hírközlő eszköz útján történő ügyfél-átvilágítás ellenőrzésének végrehajtása során.

IV. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

Az MNB csak részben ért egyet a Szolgáltató álláspontjával.

Az MNB megközelítése szerint a kérdés megválaszolásához kiindulópontként azonosítani kell, milyen feladatkört is tölt be az MNB rendelet 6. § (3) bekezdésében említett foglalkoztatott.

A szolgáltató a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (Pmt.) szerinti ügyfél-átvilágítást auditált elektronikus hírközlő eszköz útján is végezheti.

Az MNB rendelet 2. § 1. pontja értelmében „*[e] rendelet alkalmazásában (...) auditált elektronikus hírközlő eszköz az ügyfél távoli, elektronikus adatátviteli csatornán történő átvilágítására, az ügyfél nyilatkozatainak megtételére, az ügyfél által tett nyilatkozat értelmezésére, biztonságos tárolására, a tárolt adatok visszakeresésére és ellenőrzésére alkalmas auditált elektronikus rendszer*”.

Az MNB rendelet 7. § (1) bekezdése szerint „*[a] szolgáltató az auditált elektronikus hírközlő eszköz útján végzett ügyfél-átvilágítást közvetlen, illetve közvetett elektronikus módon végezheti*”.

Az MNB rendelet meghatározza az auditált elektronikus hírközlő eszköz és működtetésének minimumkövetelményeit, valamint auditálásának módját, az auditált elektronikus hírközlő rendszer útján végzett ügyfél-átvilágítás közös szabályait, a közvetett és közvetlen elektronikus ügyfél-átvilágítás egyedi szabályait, valamint a közvetett ügyfél-átvilágítás formáit.

Az MNB rendelet a technikai feltételek megteremtése mellett – többek között – a Szolgáltató kötelezettségévé teszi a számára bemutatott okmány érvényességének ellenőrzését, az ügyfélről az ügyfél-átvilágítás során készített fénykép és az átvilágításhoz felhasznált okiratban szereplő képmás összehasonlítását, a valós élő személy jelenlétének ellenőrzését (ún. liveness-test), az azonosítás során készített képfelvétel megfelelő minőségéről való gondoskodást, vagy akár annak ellenőrzését, hogy az ügyfél befolyás alatt tesz-e nyilatkozatot.

Az MNB rendelet 6. § (3) bekezdése szerint „*[a] szolgáltató az auditált elektronikus hírközlő eszköz útján végzett ügyfél-átvilágításra vonatkozó követelmények teljesülését a belső szabályzatban meghatározott foglalkoztatottja által, a belső szabályzatban meghatározott módon ellenőrzi. Az ellenőrzésnek és az arra vonatkozó szabályozásnak ki kell kiterjednie a munkamenet rögzítésére vonatkozó követelmények betartására is*”.

Az MNB rendelet 6. § (3) bekezdése alapján tehát az auditált elektronikus hírközlő eszköz útján végzett ügyfél-átvilágításra vonatkozó követelmények teljesülését ellenőrző foglalkoztatott

(Foglalkoztatott) egy folyamat több szempontú jogszabályi megfelelését ellenőrzi, feladata az hogy a Szolgáltató a belső szabályzatban meghatározott módon ellenőrizze, megfelelően teljesültek-e az auditált elektronikus hírközlő eszköz útján végzett ügyfél-átvilágításra vonatkozó – részben a fenti példákon keresztül is bemutatott – előírások **(Ellenőrzési feladat)**.

A Szolgáltató véleménye szerint az Ellenőrzési feladat elvégzését három fajta jogviszonyban is el lehet látni, úgymint a munkaviszony, munkaerő-kölcsönzés, és közvetítői jogviszony.

Előjáróban az MNB hangsúlyozza, hogy a munkavégzésre irányuló jogviszonyok megítélésében nem rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel, de e tekintetben a hatályos jogszabályok alapján általános jogalkalmazói jogértelmezése a következő:

1) Munkaerő-kölcsönzés

Az Mt. 214. § (1) bekezdés a) pontja alapján „[e] törvény alkalmazásában (...) **a) munkaerő-kölcsönzés:** az a tevékenység, amelynek keretében a kölcsönbeadó a vele kölcsönzés céljából munkaviszonyban álló munkavállalót ellenérték fejében munkavégzésre a kölcsönvevőnek ideiglenesen átengedi (kölcsönzés)”.

Az Mt. XVI. fejezetéhez tartozó indokolása szerint a munkaerő-kölcsönzés atipikus foglalkoztatási módszer. Polgári jogi jogviszony áll fenn a kölcsönbeadó és a kölcsönvevő között, tartalmát tekintve egy szolgáltatásnyújtásra létesített kötelelem. A munkajogviszony a kölcsönbeadó, mint munkáltató és a munkavállaló között áll fenn. **A kikölcsönzés lényege az Mt. 214. § (1) bekezdés e) pontja szerint a munkavállaló által a kölcsönvevő részére történő munkavégzés,** azzal, hogy az Mt. 214. § (1) bekezdés c) pontja szerint a kölcsönvevő irányítása alatt a munkavállaló **csak ideiglenesen** végzi a munkát és ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése értelmében a kikölcsönzés tartama nem haladhatja meg az öt évet, ideértve a meghosszabbított vagy az előző kikölcsönzés megszűnésétől számított hat hónapon belül történő ismételt kikölcsönzést, függetlenül attól, hogy a kikölcsönzés ugyanazzal vagy más kölcsönbeadóval kötött megállapodás alapján valósult meg.

Az előbbiek alapján az MNB úgy ítéli meg, hogy a Foglalkoztatottat lehet munkaerő-kölcsönzés során alkalmazni, mivel az jellegében nem tér el a munkaviszonytól, természetesen a fenti időkorlátok betartása mellett.

2) Közvetítői szerződés

A Ptk. 6:288. §-a szerint a „[k]özvetítői szerződés alapján a közvetítő megbízója és **harmadik személy között szerződés megkötésének elősegítésére irányuló tevékenység** folytatására, a megbízó díj fizetésére köteles”. A közvetítői jogviszony tehát a közvetítő megbízója és a harmadik személy között szerződés megkötésének elősegítésére irányuló tevékenység folytatása. Számos ágazati jogszabály³ is tartalmaz a közvetítési jogviszonyra vonatkozó egyedi rendelkezéseket:

A hitelintézetről és pénzügyi vállalkozásról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) 6. § (1) bekezdés 90. pont a) alpontja szerint „[e] törvényben, valamint az e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályok vonatkozásában (...) **pénzügyi szolgáltatás közvetítése (...) kiemelt közvetítői tevékenység:** pénzügyi intézménnyel kötött megbízási szerződés alapján, a pénzügyi intézmény nevében, javára és kockázatára, **pénzügyi szolgáltatás, kiegészítő pénzügyi szolgáltatás nyújtásának, szolgáltatásra irányuló szerződés megkötésének elősegítésére irányuló tevékenység,** ideértve a

³ Például a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységi szabályairól szóló 2017. évi CXXXVIII. törvény (Bszt.), a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (Bit.), és a Hpt.

pénzügyi intézmény nevében, javára és kockázatára történő kötelezettségvállalást vagy a szerződés megkötését is”.

A Hpt. 10. § (1) bekezdés szerint a „**[k]özvetítő az, aki az e törvényben foglaltaknak megfelelően**

a) a pénzügyi szolgáltatás közvetítését

aa) kiemelt közvetítői tevékenységként egy pénzügyi intézmény – ideértve a pénzügyi intézmény csoportját is – vagy több pénzügyi intézmény egymással nem versengő pénzügyi szolgáltatása vonatkozásában (a továbbiakban: kiemelt közvetítő), vagy

ab) ügynöki tevékenységként egy pénzügyi intézmény – ideértve a pénzügyi intézmény csoportját is – vagy több pénzügyi intézmény egymással nem versengő pénzügyi szolgáltatása vonatkozásában (a továbbiakban: függő ügynök), vagy

ac) pénzforgalmi közvetítői tevékenységként végez (a továbbiakban együtt: függő közvetítő), vagy

b) a pénzügyi szolgáltatás közvetítését

ba) kiemelt közvetítői tevékenységként több pénzügyi intézmény egymással versengő pénzügyi szolgáltatása vonatkozásában (a továbbiakban: többes kiemelt közvetítő), vagy

bb) ügynöki tevékenységként több pénzügyi intézmény egymással versengő pénzügyi szolgáltatása vonatkozásában (a továbbiakban: többes ügynök), vagy

bc) alkuszi tevékenységként (a továbbiakban: alkusz) végez (a továbbiakban együtt: független közvetítő)”.

A fentiek alapján a közvetítői jogviszony központi eleme, hogy a közvetítő a megbízó és a harmadik személy között pénzügyi szolgáltatás, kiegészítő pénzügyi szolgáltatás nyújtásának, illetve szolgáltatásra irányuló szerződés megkötésének elősegítésére irányuló tevékenységet végezzen.

Ehhez képest az Ellenőrzési feladat egy utólagos, az adott pénzügyi szolgáltatás, kiegészítő pénzügyi szolgáltatás nyújtásától, illetve a már átvilágított ügyféllel megkötött szerződéstől elkülönülő folyamat, általános ellenőrző (compliance) jellegű munka a már megkötött szerződésekkel kapcsolatos ügyfél-átvilágítások auditált elektronikus hírközlő eszköz használatával történt lebonyolításának jogszerűségére vonatkozóan, melyet az adott ellenőrző személy a szolgáltató belső szabályzata szerinti módon (akár a lefolytatott ügyfél-átvilágítási folyamatok közül mintavételes szűrőpróbaszerű vizsgálattal) végez.

Az előbbiek alapján az MNB úgy ítéli meg, hogy a Foglalkoztatott alkalmazása közvetítői jogviszony keretében nem lehetséges.

A fentiek figyelembevételével tehát az MNB álláspontja szerint a munkaviszonyon kívül a munkaerő-kölcsönzés alkalmas a Foglalkoztatott alkalmazására.

Ezzel egyidejűleg az MNB azonban felhívja a figyelmet a következőkre:

Egyfelől a Foglalkoztatott munkaerő-kölcsönzése során is biztosítani kell, hogy az Ellenőrzési feladat ellátása során a Foglalkoztatottra ugyanolyan titoktartási, adatvédelmi stb. kötelezettségek vonatkozzanak, mint a munkaviszonyban álló Foglalkoztatottra, valamint, hogy az Ellenőrzési feladat ellátása során olyan információ ne kerülhessen a Foglalkoztatott tudomására, amely sértené a Pmt. 54. §-ában szabályozott felfedés tilalmát.

Másfelől az MNB elvárása szerint a Foglalkoztatott munkaerő-kölcsönzés keretében történő foglalkoztatásának előfeltétele, hogy az Ellenőrzési feladat elvégzése során szerzett tapasztalatok alapján az auditált elektronikus hírközlő eszköz útján végzett ügyfél-átvilágításra vonatkozó

jogszabályi követelmények teljesülésének megítélése és ennek alapján a szükséges intézkedésekről való döntés – és ezáltal az ehhez kapcsolódó felelősség – a Szolgáltatónál maradjon.

Budapest, 2021. szeptember 03.